

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ МИЛЕНКОВИЋ АНД ВЕЉКОВИЋ против СРБИЈЕ

(представке бр. 7786/13 и 47972/13)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

20. октобар 2015. године

Ова пресуда је правоснажна али може бити предмет редакцијске измене.

У предметима Миленковић и Вељковић против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању већа у саставу:

Valeriu Grițco, *председник,*

Branko Lubarda,

Mārtiņš Mits, *судије,*

и Mariatena Tsirlī, *заменик секретара одељења,*

После већања на затвореној седници 29. септембра 2015. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу две представке (бр. 7786/13 и 47972/13) против Републике Србије коју су Суду поднели према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“) српски држављани, госпођа Добрица Миленковић (у даљем тексту: „први подносилац представке“) и господин Мирослав Вељковић (у даљем тексту: „други подносилац представке“), 18. децембра 2012. године, односно 5. јула 2013. године.

2. Подносиоце представке је заступао господин Н. Антић, адвокат из Владичиног Хана. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) заступао је њен заступник, госпођа В. Родић.

3. Представке су 11. јула 2014. године прослеђене Влади.

4. Влада је ставила примедбу на разматрање представке од стране Одбора. Пошто је размотрио ову примедбу, Суд је одбацује.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Подносиоци представки рођени су 1957. године, односно 1966. године, а живе у Владичином Хану.

6. Они су били запослени у ДП „ПК Делишес“, друштвеном предузећу из Владичиног Хана (у даљем тексту: „дужник“).

А. Парнични поступак који је покренуо први подносилац представке (госпођа Добрица Миленковић)

7. Општински суд у Владичином Хану је 20. октобра 2003. године наложио дужнику да првом подносиоцу представке исплати одређене

износе на име неисплаћених плата и доприноса за социјално осигурање. Ова пресуда постала је и правоснажна и извршна до 31. октобра 2003. године.

8. После предлога првог подносиоца представке у том смислу, Општински суд у Владичином Хану је 31. децембра 2003. године наложио извршење наведене пресуде и дужнику даље наложио да првом подносиоцу представке исплати трошкове извршења.

Б. Парнични поступак који је покренуо други подносилац представке (господин Мирослав Вељковић)

9. Општински суд у Владичином Хану је 18. фебруара 2004. године наложио дужнику да другом подносиоцу представке исплати одређене износе на име неисплаћених плата и доприноса за социјално осигурање. Ова пресуда постала је и правоснажна и извршна до 11. априла 2004. године.

10. После предлога другог подносиоца представке у том смислу, Општински суд у Владичином Хану је 4. маја 2004. године наложио извршење наведене пресуде и даље наложио дужнику да другом подносиоцу представке исплати трошкове извршења.

В. Остале релевантне чињенице

11. Агенција за приватизацију је 18. фебруара 2004. године наложила реструктурирање дужника.

12. Трговински суд у Лесковцу је 30. јануара 2014. године покренуо стечајни поступак у односу на дужника.

13. Подносиоци представки су уредно пријавили своја потраживања стечајној управи на основу горе наведених пресуда.

14. Стечајни поступак је још у току.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО И ПРАКСА

15. Релевантно домаће право које се односи на статус друштвених предузећа, као и извршне и стечајне поступке, изнето је у предметима *Р. Качапор и друге подносиоце представке против Србије*, бр. 2269/06 и друге, ст. 57-64. и 71-76, 15. Јануар 2008. године и *Јовичић и други против Србије* (одлука), број 37270/11, ст. 88-93, 15. октобар 2013. године. Штавише, судска пракса Уставног суда у односу на друштвена предузећа, заједно са релевантним одредбама које се односе на обештећење пред Уставним судом, изнета је у одлуци о допуштености у предмету *Маринковић против Србије* (одлука), број 5353/11, ст. 26-29. и 31-44, 29. јануар 2013. године, пресуди

Маринковић против Србије, број 5353/11, ст. 29-31, 22. октобар 2013. године, и одлуци *Феризовић против Србије* (одлука), број 65713/13, ст. 12-17, 26. новембар 2013. године.

ПРАВО

I. ЗДРУЖИВАЊЕ ПРЕДСТАВКИ

16. Суд сматра да, у складу са Правилем 42 став 1. Пословника Суда, представке треба здружити, с обзиром на њихову заједничку чињеничну и правну основу.

II. НАВОДНЕ ПОВРЕДЕ ЧЛ. 6. СТАВ 1. И 13. КОНВЕНЦИЈЕ И ЧЛАНА 1. ПРОТОКОЛА БРОЈ 1 УЗ КОНВЕНЦИЈУ

17. Подносиоци представке су се жалили због пропуста Тужене државе да изврши правоснажне судске пресуде донете у њихову корист и због непостојања делотворног правног лека с тим у вези. Они су се ослонили на члан 6. ст. 1. и 13. Конвенције и члан 1. Протокола број 1, који у релевантном делу гласе како следи:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.“

Члан 1. Протокола број 1

„Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.“

Члан 13.

„Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира на то да ли су повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.“

А. Допуштеност

18. Влада је изнела да би представке требало прогласити недопуштеним због пропуста подносилаца представки да исцрпе делотворна правна средства. Она се ослонила на праксу Суда, на име на предмет *Маринковић*, цитиран у горе наведеном тексту, и истакла да је требало да подносиоци представки поднесу уставне жалбе пошто је дужник био у стечајном поступку пре достављања представки Суду.

19. Подносиоци представки се са тим нису сложили.

20. Суд је пресудио да у вези са неизвршењем правоснажних пресуда донетих против друштвених предузећа у стечајном поступку и/или оних која су престала да постоје, уставну жалбу треба, у начелу, сматрати делотворним правним средством у односу на све представке поднете од 22. јуна 2012. године надаље (види *Маринковић*, цитирана у горњем тексту, став 59.). Даље, у погледу неизвршења правоснажних пресуда донетих против друштвених предузећа у поступку реструктурирања уставна жалба сматра се делотворним правним средством у односу на све представке поднете од 4. октобра 2013. године надаље (види *Феризовић*, цитирана у горњем тексту, ст. 24-25.).

21. Ако се вратимо на предметни случај, Суд примећује да су подносиоци представке поднели своје представке Суду 18. децембра 2012. године и 5. јула 2013. године, на име пре отварања стечајног поступка против дужника и док је дужник био у реструктурирању, али пре 4. октобра 2013. године.

22. Питање исцрпености домаћих правних средстава уобичајено се утврђује позивањем на дан подношења представке (види *Ваутманн против Француске*, број 33592/96, став 47, ЕЦХР 2001-V и *Винчић и други против Србије*, бр. 44698/06, 44700/06, 44722/06, 44725/06 и други, став 51, 1. децембар 2009. године). Суд не види ниједан разлог да одступи од овог правила и сматра да подносиоци представке заиста нису имали обавезу да искористе уставну жалбу пре обраћања Суду. Суд, према томе, одбацује примедбу Владе с тим у вези.

23. Пошто притужбе подносилаца представки нису ни очигледно неосноване у оквиру значења члана 35. став 3 (а) Конвенције ни недопуштене по неком другом основу, оне се морају прогласити допуштеним.

Б. Основаност

24. Суд примећује да су правоснажне судске пресуде донете у корист подносилаца представки остале неизвршене до данашњег дана.

25. Суд примећује да је често утврђивао повреде члана 6. став 1. Конвенције и/или члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију у предметима који покрећу питања слична онима у предметном случају

(види *Р. Качапор и други*, цитирана у горњем тексту, ст. 115-116 и 120; *Црнишанин и други против Србије*, бр. 35835/05, 43548/05, 43569/05 и 36986/06, ст. 123-124 и 133-134, 13. јануар 2009. године; *Рашковић и Милуновић против Србије*, бр. 1789/07 и 28058/07, ст. 74. и 79, 31. мај 2011. године; и *Адамовић против Србије*, број 41703/06, став 41, 2. октобар 2012. године).

26. Пошто је размотрио сав материјал који му је достављен, Суд сматра да Влада није истакла ниједну чињеницу или аргумент који би могао да га убеди да у овом предмету донесе другачије закључке. Према томе, дошло је до повреда члана 6. став. 1. Конвенције и члана 1 Протокола број 1.

27. Пошто је донео овај закључак, Суд сматра да није неопходно да разматра у суштини исту притужбу према члану 13. Конвенције (види, уз одговарајуће измене, *Kin-Stib и Мајкић против Србије*, број 12312/05, став 90, 20. април 2010. године).

III. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

28. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној страни.“

A. Штета, трошкови

29. Сваки подносилац представке тражио је да се држави наложи да из сопствених средстава исплати: (i) износе досуђене правоснажним пресудама донетим у њихову корист, као и трошкове извршног поступка; и (ii) 2.000 евра (ЕУР) на име нематеријалне штете. Они нису тражили накнаду трошкова насталих пред Судом.

30. Влада је тврдила да у односу на материјалну штету, подносилац представке има само право на износе утврђене током стечајног поступка. Она није оспорила потраживања на име нематеријалне штете.

31. С обзиром на повреде утврђене у овом предмету и на сопствену праксу (*Р. Качапор и друге подносиоце представки*, цитирана у горњем тексту, ст. 123-26, и *Црнишанин и други*, цитирана у горњем тексту, став 139.). Суд сматра да Влада треба да исплати подносиоцима представке износе досуђене судским пресудама донетим у њихову корист, умањене за износе који су већ исплаћени по овом основу.

32. У погледу нематеријалне штете, Суд сматра да су подносиоци представки претрпели одређени нематеријални губитак због повреда Конвенције утврђених у овом предмету. С обзиром на његову праксу (*Стошић против Србије*, број 64931/10, ст. 66-68, 1. октобар 2013.

године), Суд сваком подносиоцу представке досуђује ЕУР 2.000. Овај износ треба да покрије нематеријалну штету и трошкове.

В. Затезна камата

33. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Одлучује* да представке здружи;
2. *Проглашава* представке допуштеним;
3. *Утврђује* да је дошло до повреда члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију;
4. *Утврђује* да нема потребе да посебно разматра притужбу према члану 13. Конвенције;
5. *Утврђује*
 - (а) да Тужена држава исплати подносиоцима представки, из сопствених средстава и у року од три месеца, суме досуђене пресудама донетим у њихову корист умањене за износе који су можда већ исплаћени по овом основу;
 - (б) да Тужена држава исплати сваком подносиоцу представке, у истом периоду, по ЕУР 2.000 (две хиљаде евра) на име нематеријалне штете и трошкова, заједно са порезом који се може платити, који ће се претворити у локалну валуту, по курсу важећем на дан измирења нематеријалне штете;
 - (в) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централне банке у законском периоду уз додатак од три процентна поена.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 20. октобра 2015. године, у складу са правилом 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Marialena Tsirli
Заменик секретара

Valeriu Grițco
Председник